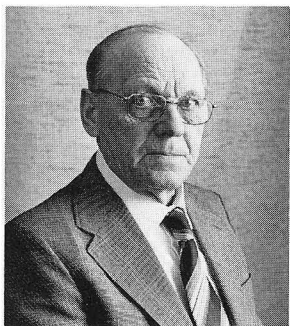

Var Lugnet det sista kronotorpet i Bodsjö?

Från Bodsjöboken

Om Lugnet, förmodligen det sista kronotorpet i Bodsjö, berättar i den här artikeln Johannes Vejdegren i Brunflo – N' Johannes på Lugnet. Han var tio år gammal när föräldrarna lade in en ansökan till kronan om att få en odlingsrätt upplåten på Finnäs kronopark. Som äldst av pojkarna fick Johannes vara med om den första röjningen och uppodlingen av Lugnet.

När det första världskriget rasade som värst i Europa och förorsakade livsmedelsbrist och ransoneringar, lade mina föräldrar in en ansökan till kronan om att få en odlingslägenhet upplåten på Finnäs kronopark. Det började framstå som alltmera nödvändigt att kunna odla något själv som bidrag till livsmedelsförsörjningen, dessutom behövdes en större bostad till den växande familjen.

Ansökan beviljades så småningom fastän det tog tid. (Det fanns byråkrati även på den tiden.) Ett område stakades ut 1,5 km från byn, där fanns en liten myr som var odlingsbar, resten var skogsmark. Platsen var på tre sidor omgiven av skogklädda höjder och väl skyddad för nordliga och västliga vindar – därav kom väl namnet Lugnet.

Jag var väl i 10 års åldern och äldst av pojkarna när det här började, därför var det självklart att jag skulle vara med från första början. Vår första uppgift var att inhägna området och att odla upp ett trädgårdsland, det var viktigt. Sedan började huggning av timmer och röjning av byggplats. Allt timmer till väggar och bjälkar till golv och tak skulle handtäljas och läggas upp till torkning. Sågade och hyvlade plank och bräder skulle vi få hämta från Gällö sågverk i utbyte mot timmer. För att

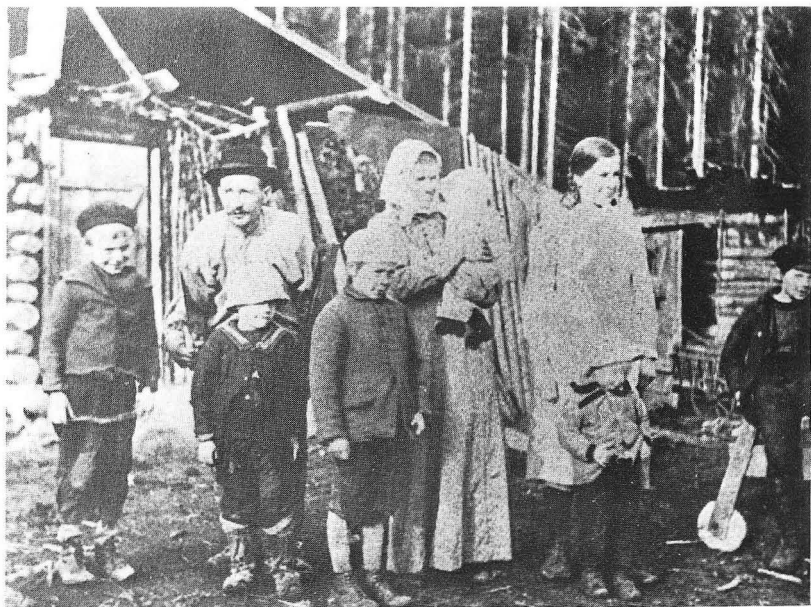

Magnus och Katarina Johansson – det strävsamma paret på Lmgnet. De fick hela livet föra en hård kamp för tillvaron med många försakelser och svikna förhoppningar. Tolv barn föddes i familjen.

det inte skulle bli så lång väg för hästtransporten flottade vi virket på Revsundssjön fram till Herrevadsströmmen vilket förkortade körvägen betydligt.

Hemkörningen skulle ske följande vinter. Nu blev det besvärligare. Det var inte alla gånger vi lyckades få låna någon häst. En del av virket lyckades vi få hem, men mycket blev kvar. Då var det några hyggliga grannar som beslutade sig för att hjälpa oss med resten. Dom samlades så många att dom tog hela partiet som var kvar på en resa. Det här gjorde dom gratis och det var vi tacksamma för. Därmed hade vi ett bekymmer mindre. Nu måste vi ordna med någon provisorisk bostad, som vi skulle kunna bo i över sommaren. Det var nämligen viktigt att få bo på platsen.

En enklare koja blev uppsatt och vi flyttade in på Lugnet. Nu skulle ladugården byggas. Den skulle få utgöra bostad de första åren tills bostadshuset blev färdigt. Det blev en bråd tid framöver sommaren; det

Den första bostaden på Lugnet. Bilden är tagen 1919. Från vänster står Kalle, pappa Magnus med Bror framför sig, Per, mor med Signe i famnen, Anna med Otto framför sig och längst ut till höger artikelförfattaren Johannes.

Magnus och Katarina Johansson med de hemmavarande barnen framför bostadshuset på Lugnet någon gång under senare delen av 20-talet. Stående fr v Anna, mor Matarina, Otto, Bror, far och Per. Sittande på bänken Elsa, Ester, Agaton och Signe.

var inte bara bygget, utan vi måste också ut på förvärvsarbete emellanåt. Vinterfoder för kon skulle bärgas.

Vi hade köpt slätter på ett par fåbodvallar i Sönerbodarna men det mesta blev myrslätt. Det mesta på ladugården blev i alla fall färdigt till vintern. Vi gjorde i ordning lagårdskammaren och så delade vi av en bit av själva lagården så vi fick ett rum till. Detta blev nu vår bostad under de första åren. På hösten skulle all skog som inte behövdes för byggnationerna avverkas för kronans räkning. Kojan som vi bott i under sommaren fick nu tjänstgöra som ladugård tills vidare. Följande sommar skulle resten av ladugården göras färdig och virke för bostadshuset ordnas.

Omkring mitten av 20-talet var också bostadshuset i det närmaste färdigt. Därmed skulle väl de största svårigheterna vara över. Nu hade de yngre pojkar växt upp och kunde börja hjälpa till i jobbet. Det blev nu mera tid för röjnings-, odlings- och dikningsarbeten.

Jag hade ofta arbete utom hemmet numera, så det var inte mycket jag gjorde på Lugnet. 1928 skulle jag in på min första militärtjänst och efter det hade jag inte så mycket med arbetet hemma att göra.

Omkring mitten av 30-talet blev far svårt sjuk och efter att en längre tid ha varit sängliggande fick han 1936 sluta sina dagar inte fullt 61 år gammal.

Nu var det mor, som tillsammans med barnen som var hemma övertog verksamheten. Det fortsatte dom med tills i slutet på 40-talet då beslutet om nedläggningen kom. Beslutet kom inte helt oväntat då kronan de sista åren minskat sin verksamhet i skogen däromkring. Vi hade nått en ny tid, då folk skulle flyttas från landsbygden och in till städerna och industrisamhällena. Sådana boplatser som den här skulle inte finnas.

Det blev nu för dem som var hemma att ordna med auktion och bereda sig på avflyttning. Lugnet skulle lämnas öde. För barnen var det väl inga större bekymmer men för mor blev det en svår tid. Hon hade alltid levt för familjen och alltid haft någon av de sina omkring sig. Nu förlorade hon sitt hem och sin fasta punkt i tillvaron. Hon såg familjen skingras och själv blev hon ensam på gamla dagar. Det kändes säkert mycket svårt. Hon beklagade sig aldrig, men jag märkte det ändå. Hon kom tidvis att vistas hos något av barnen och tidvis på hemgården i Gällö. Hon trivdes inte något vidare och ingenstans kände hon sig hemmastadd.

När den nya hemgården blev färdig och hon fick flytta in där blev det något bättre. Där fick hon eget rum och kunde ordna mera som hon ville. Hon blev kvar där sina sista år, men kände sig mycket trött mot slutet. 1969 råkade hon ut för ett benbrott och kom in på lasarettet där hon avled i en ålder av nära 88 år. Därmed hade ett långt och hårt levnadsöde fyllt av arbete och försakelser avslutats.

Nu är inte det här nybyggarparet de enda som fått sitt livsverk ödelagt av den nya tidens rationaliseringar. Det är många som rönt samma öde. Några efterföljare torde knappast komma, då det numera är lönsamheten som avgör vad som skall göras och inte göras. Det är många år sen jag senast for förbi Lugnet. Förfallet hade redan då gjort sig märkbart och för att fullständiga förstörelsen, så har hela det fina skogsbestånd som omgav torpet kalavverkats, så nu syns bara rishögar och kala bergknallar.